

Prava Pučka Sloboda

PREDPLATNA CIENA NA GODINU K 2
- NA PO GOD. 1 - POJEDINI BROJ, 2 p.
PREDPLATA SE ŠALJE UREDNIŠTVU

IZLAZI SVAKOG ČETVRTKA

IZDAVATELJ, VLASTNIK I ODGOVORNI
UREDNIK: VLADIMIR KULIĆ
- UVRSTBE PO CIENIKU ILI POGODBI

God. II.

ŠIBENIK, 1. srpnja 1909.

Broj 62.

Braćo Hrvati! Svi složno svetkujemo blagdan sv. braće Ćirila i Metoda.

Dan 5. srpnja davno je proglašen narodnim blagdanom. Pravo je dakle da narod naš taj dan slavi i svetkuje kao jedan od najmilijih u godini. Ćiril i Metod, ova dva naša slavna apoštola, napominju nam koliko su oni učinili za širenje sv. kršćanske vjere u našim stranama, i koliko su muka pretrpjeli na obranu milog nam jezika.

Sjećajući se ovog dana kako su morali Ćiril i Metod putovati u Rim da se obrane proti Niemcima, koji su ih tužili da se ne drže zakona božjega Niemcima — koji su mrzili Slavene onda kao i sada — kad nije upalila ova luda kleveta, tada su uhvatili Metodija, tukli ga, u lance svezali, i bacili u mračne tamnice.

Sjećajući se ovog dana mučeničke smrti svetog Metodija i progonstva koga su podnijeli njegovi učenici.

Sjećajući se kako se je jednoč u svim našim crkvama u službi Božjoj rabio naš mili jezik, i da je to bio glavni povod da su se i naši pradjedovi onako jaki uzdržali u kršćanskoj vjeri, i za nju na potoke krvi prolijevali.

Sjećajući se slavnoga biskupa Grigura ninskoga, koji se nije dao uplašiti od latinskih biskupa, da odlučno brani sveti naš amanet, milu glagolicu.

Sve ove svete uspomene imadu svoj blagdan na 5. srpnja, koji dan mi svi moramo, složno, sabrano i pobožno svetkovati. Ove će nas uspomene sokoliti da sledimo stope svetih slavenskih apoštola, i da ne damo naš materinski jezik pod noge ljutih lacmana.

Ali ne zaboravimo u ovaj dan „Družbe sv. Ćirila i Metoda“, koja u nas prosi mali darak — onako kako tko može — da nam u zapuštenoj Istri tudjin ne otudji djecu naroda našega.

Hrvati i Hrvatice! Neka Vas svijuu u onaj dan vodi jedna misao, proslava blagdana sv. Ćirila i Metoda i crpljenje nove snage proti svakom dušmaninu, koji nam bezobrazno otimlje ovu grudu zemlje, gdje nas je Providnost stavila.

Tako će se ujediniti misao naše narodne obrane, a Hrvati će upoznati da su braća, gdje god se nalaze. Blagdan sv. Ćirila i Metoda mora biti znak naše vjere u Boga i naše narodne jakosti. To neka svi dobro upamte.

Sokolaš o narodnom blagdanu.

Liepe su i snažne rieči kojima starješinstvo našeg Saveza pozivlje nas, hrvatske Sokolaše da prigodom narodnog blagdana poradimo što više moguće za našu družbu. Domoljuban i dostojanstven je ovaj poziv; svačije se je sokolovo perje pred njime prigunulo, da ga prigri. Ali je još nešto, što svi hrvatski Sokoli ne možemo i ne smijemo da zaboravimo ono divlje barbarstvo, kojim nas je godine 1906. dočekala rulja Talijanaša. Ima li gdje kojeg hrvatskog Sokola, a da mu ne uzavrie krv, kad se sjeti na uvriede i psovke, koje je one grdne večeri sipala na nas razbješnjela rulja? A Zadar? Kolikim su napastima izvržena ona naša kršna braća od strane grube i neodgovorne talijanaške fakinaže?

Medjutim to još nije tako veliko zlo. Znade Sokol, što je čast, pa će je i u prilici znati da je brani. Nešto je drugo, što jače boli. Stotine i stotine onih nesretnika, što se na Rieci i u Zadru nabacuju uvredama na naše ljude, čeljad su naše krvi. Otcu im i majke ni danas ne umiju govoriti drugačije nego li hrvatski. Ta su čeljad, koja napadaju na naše svetinje naši izrodi janjičari, poturice, koji su zatajili majčino mlieko, svoju rođenu rieč. A tko ih je naveo na to? Tko drugi, nego li tudjinski duh, komu je izvor u tudjinskoj školi? Taj duh braćo Sokoli, radi i u Istri, radi iz svih sila, a konačno mu je svrha, da iz onih naših ljudi učini poturice i janjičare. I može braćo, granuti dan, kad će narod trebati naše desnice morale dizati protiv rođene ali zasljepljene braće. Još je vrijeme, da to zlo uklonimo: poduprimo družbu sv. Ćirila i Metoda, koja je jedina kadra, da naše ljude uščuva svome rodu i jeziku, tako da ćemo ne protiv njih, već s njima u jednom kolu ustajati na dušmane i vragove naše liepe hrvatske domovine. Braćo Sokoli! 5. srpnja je na domaku. Istra nas zove. Zdravo! Sokol.

Dan za Istru u Sisku.

Po zamisli našeg narodnog zastupnika dra. Grge Tuškana i tajnika kluba H. s. p. u Sisku g. Frana Evgenija Petrekovića radi se na tome, da se u Sisku priredi dne 5. srpnja, na blagdan slavenskih apoštola sv. Ćirila i Metoda sabirni dan milodara za našu braću i sestre u Istri. Pre-

govori i dogovori za to već se vode, organizuje se odbor gospodja i gospodjica, koje će taj posao primiti u ruke i sabrati po novčić po dva za braću, a hrv. nar. osječko kazalište spremno je dati u savezu s gradjanstvom dne 5. u večer u našem kazalištu jednu predstavu, od koje će sav prinos ići društvu Ćirila i Metoda u Istri. Sada bi trebalo da pišemo šta o važnosti toga, ali ne ćemo, jer je našem gradjanstvu i onako poznata težka borba naših Istrana za obstanak, pa bi naše pisanje bilo suvišno. Uz to znademo, da se Sisak nikada nije žasao davati većih žrtava za narodne stvari, pa ne će — nadamo se — uzmaći ni ovog puta, kada se bude po novčić sabiralo za Istru. Slovenci prezgodno vele:

Mali položi dar
Domu na oltar!

Položimo dakle i mi svoj darak, koji ne dajemo istom kamo i istom kome — već rođenoj braći u Istri. O našim pa i najmanjim prinosima ovisi njihov spas. Molimo za to sve prijatelje bogate i siromašne neka ne bi nitko zatvorio vrata pred onim našim požrtvovnim gospojicama, koje će dne 5. srpnja zaredati od kuće do kuće za Istru. Sisak nikada ni u kojem narodnom poduzeću nije bio zadnji pa ne će ni sada. Doduše nismo mnogo vikali i galamili i kojekakove parade delali, ali smo zato radili. A to je baš glavno — pa činimo tako i sada. Podrobni oglasi obavijestiti će gradjanstvo o daljnjim koracima. Dakle napried za Istru!

Ovaj poziv preniesmo i mi molēći hrvate Šibenčane da ga osvoje uvaživši ga. Ovdje će se takodjer sabirati; dakle svatko nek pruži po koju šoldu za svetu i plemenitu ustanovu družbe Sv. Ćirila i Metoda. Hrvati Šibenčani opošteniti se!

Ružnoj rani zgodna ljekarija.

Merxplas. Wortel. Hoogstraten.

Ova tri mjesta obuhvaćaju prostrana zemljišta i posjede, gdje može raditi do pet hiljada osoba.

Imanje Merxplas je najveće za 4 hiljade. Za nj su odredjeni kažnjenici kojima sudac može udariti pedipsu zatvora do sedam godina. U ostala dva šalju se oni kojima osuda ne prilazi jednu godinu zatvora.

Pogledajmo kako je uređeno a Merxplasu.

Da jedan drugoga ne okuži svojim primjerom i jezikom ciela je četa radnika po-

razdijeljena u šest odsjeka, od kojih je svaki za se, niti se radnici jednog odsjeka igda sastaju sa radnicim drugoga.

U prvome su odsjeku oni najgore ruke: nemoralni, palikuće, zločinci.

Drugi je odsjek za one čija kazna prelazi tri godine, a treći za one kojima je manje od tri godine stati u zatvoru.

U četvrtome je odsjeku mladjarija.

U peti su smješteni betežni, ali koji mogu dabi koju malu radnju obavljati.

Zadnji odsjek — odsjek nagrade — namijenjen je onima koji su se popravili i poboljšali. Njihova je hrana bolja, a imaju nadu da će ih pustiti i prije vremena na slobodu.

Čim se bave, kako žive?

U Marxplasu svak mora raditi: neki na polju, na livadi, u vrtu, u šumi; drugi u radionicama: kovači, drvodjelci, krojači itd. Ko se ne bi htjeo ovome podvrći, brzo se popravi, jer ga zatvore u slapič, hrane ga kruhom i vodom, dok se ne svidi.

Kažnjenici dobivaju i jednu malu plaću za svoj rad. Oni u prvom odsjeku 12 para na dan; u trećem odsjeku 18 para, i što dalje sve to više.

Ovu plaću prime kad ih odpuste iz zavoda, ali ako se liepo vladaju, slobodno im je svaki dan potrošiti jednu trećinu dnevne plaće za pivo ili što drugo što se u zavodu prodaje.

U Wortelu i Hoogstratenu mora se sve jednako raditi. Razlika je ta što je ovdje mjesto za one kojima treba nešto više skrbi i bolje hrane.

Bruges.

U ovome je gradu zavod za prosjakinje i skitalice ženske.

Svaka je zaposlena. Neko šije, neko pleće, neko veze, radi u kuhinji, kod peći itd. Svaka dobiva na mjesec tri krune, od kojih jednu može po svojoj volji potrošiti. Sa zavodom upravljaju redovnice.

U Nizozemskoj.

Ova mala državnica — kao što i Belgija — mogle bi biti mnogim drugim uzorom reda, slobode i napredka.

Nizozemska je vlada uredila, ima više godina, u Weenhuysenu mjesto za popravak prosjaka-skitalaca: ogromno zemljište od 2 hiljade hektara, razdijeljeno u sedam odeli.

Sud i policija imaju pravo da tamo šalju ljude zdrave i krepke, ali lienčine, uhvaćene u prosjačenju, a tako i skitalice.

Prama vrsti, težini i broju svojih prekršaja mogu biti osudjeni od nekoliko mjeseci do pet godina zatvora u ovoj prosjačkoj naselbini.

Ko je na ovaj zatvor osuđen, ne smatra se kao ostali kažnjenici. Njemu je, kad izadje, otvoren ulaz u tvornice i radionice, te mu se ne broji da je bio kao zločinac u običnoj tamnici.

Dok je u zatvoru ne prestaje raditi, pače ako nije znao kakvi zanat u ovoj će ga naselbini naučiti, i tako postati sebi i drugome koristan.

Kazivanje očevidca.

U Weenhuysenu je svak zaposlen. Vidio sam tu da isti sakati i kljasti vrte kolo stroju, kojim se čisti vuna ili žito triebi.

Prama znanju i sposobnostima neki su mesari, veći dio pak poljodjelci. Ima tu i krojača, postolara, šumara, kravara, tkalaca,

brodara, kolara, u jednu rječ zanata sviju vrsta koje potrebuje život ljudski.

U posebnom odelu u osam kuća radi ugljen: kovači, kalaisari, strojevi.

Sve su ove radnje za domaću parabu naselbine, ništa se ne izvaža vanka, te radnici ne čine nikakve utakmice privatnim obrtnicim.

U ovoj državnici, gdje jedan radi za sve, a svi za jednoga, stanovnici jedu kruh sa svojih njiva, meso svojih goveda. Oni nose odjela, obuću, koje su sami napravili iz proizvoda svoje naselbine.

Naselbina sama sebe uzdrži: nizozemska vlada ne troši ni jednog novčića za nje.

Sloboda u Weenhuysenu.

Kažnjenici u ovoj prosjačkoj naselbini žive na čistu i otvorenu zraku i uživaju dosta slobode. Izlaze i rade gdje im se označi, a da nije potreba da ih barem iz bliza stražar prati.

Ja sam susreo na putevima ove naselbine — piše jedan koji je sve ovo vidio i pregledao — radnika sa kolašcim, druge sa upregnutim vozom, daleko od stražarske postaje i od oka nadzornika a ipak nije nijednome palo na pamet da se posluži konjima i pobjegne. Ja sam se čudio da u ovolikoj slobodi ipak riedko koji izmakne i zapitah upravitelja koji će biti tome uzrok.

„Koji su ovdje zatvoreni, odgovori mi, riedko misle na bieg najprvo za to što ne mogu sa sobom ponieti nego nekoliko para; znadu dakle da će morati opet prositi pa da će radi toga ponovno bit uhvaćeni i zatvoreni.

„Uz to — nadoda upravitelj — naši naseljenici primaju svaki dan dio svoje nadnice, koji oni mogu potrošiti u krčmam naselbine, gdje se u ostalom ne pije nego pivo (bira) i kava (biela); jesu li pak pokušali pobjeći, zatvorimo ih u tamnu sobicu, te im se uztegne meso i dozvoła da polaze u gostionu; a vi ne možete pojmiti kako im je ova kazna težka. Za to riedko kušaju uteći, neg obično rade bez prigovora. jer koji bi se nećkao raditi, podložan je istim kaznam kao i onaj koji pokušava uteći“.

Što da naučimo iz ovoga?

Prosijaci zdravi i sposobni za rad, skitalice i lienčine, rekosmo da su rana društvu. Njihove sile leže mrtve i time lišavaju ljudsku zadrugu velike koristi. Oni suviše žive sisajuč tuđu krv, a često i sami trpe, i u prigodi su da nauče i počine svako zlo.

Vidili ste kako se lieči ova rana. U prosjačkim naselbinam valja raditi. Koji ne znadu nauče zanat, liepo se uzdrže, prištede nešto novca, žive na čistom zraku, postaju korisnim i dostojnim članovima društva.

Ove su vrste zatvora prava lječilišta, gdje se tielo kriepi, volja izpravlja, društvo velikog tereta oslobodja.

Naše dobre nade pomladak.

Kad ob ovome govorim, dolaze mi same po sebi pred oči one čete mladih bezposlica što no se klatare osobito po našim gradovima.

Bez uzgoja i nauka, bez nadzora i obzira restu i napreduju u svakome zlu.

Zanata nemaju, ako što dobiju ili se silom čega dočepaju, igraju, tuku se, Boga psuju, nikome mira ne daju.

Odrpani, gnjusni u rječima neoprani, u vladanju nepodobni.

Što li će biti od njih? Kakvu plodu da se od ovakovih bića nadamo?

Evo zgrade da se naše vlasti i naši ljudi ugledaju u prosvietljenu Belgiju, u mirnu Nizozemsku.

Treba uzgoja i rada, treba lieka i popravka ovim mladim bezkućnicim i bezposlicam.

U zadnje vrijeme počelo se je govoriti po Dalmaciji o jednom ovakom uzgojilištu. Bože daj, da to ne ostane na karti i u dobroj želji, nego da se i vlada i obćine i dobrotvori dadu odmah na posao!

Sto godina da se je rodio veliki Hrvat.

1809.e ugledao je svietlo u Krapini kod Zagreba slavni naš čovjek Dr. Ljudevit Gaj. Na 14, 15, 16 dojučega kolovoza proslaviti će se u njegovu rodnu mjestu ova znamenita stogodišnjica.

I zaslužuje to naš Gaj!

Gaj je prvi započeo naš ilirski pokret, to jest, kad su ono Madžari oko 1830, sve to jače stali gnječiti naš hrvatski puk i na silu uvadjati svoj madžarski jezik, on sa nekoliko drugova usta proti toj nepravdi. Oživi u puku misao, da je on starog hrvatskog plemena i tumačio mu, da je njegov jezik jednak, pa i ljepši i od madžarskoga i od njemačkoga. Tako je naš narod počeo razumievati što je. Počele se liepe hrvatske pjesme pjevati, hrvatske knjige pisati, naša slavna poviest odkrivati.

Eto, to je učinio naš pok. Gaj. Za to ga mi i zovemo preporoditeljem hrvatske knjige i života u 19. vieku.

Slavi i ti, puče, ovog čovjeka, ljubi svoju hrvatsku domovinu i jezik svoj hrvatski. Dušmani — a imaš ih i u kući — htjeli bi ti hrvatsku tvoju domovinu uništiti, tvoje ime i tvoj jezik pogaziti, ali se ti, puče, uz Božju pomoć, nikako ne daj!

Iz Smodlakine skule.

Češće si, dragi puče, štio i slušao od Smodlakovaca da oni nisu protiva Bogu i vjeri, nego da ne mogu viditi zle i opake svećenike. I čovjek bi im vjerovao da im drugo nije na srcu a drugo na jeziku. Njihova djela ih izdaju. Nuder samo jednu što se je baš ovih dana dogodila.

Kad no na sv. Antu u Splitu bio svećani obhod sa kipom velikog čudotvorca, našlo se nekoliko mladića Smodlakovaca, koji su — čuj, narode, i protzni — ro . . . pružali svečevu kipu i poslie se još pred drugim s time hvalili.

Što da rečeš o mladjariji koja je do ovoga došla? Jesu li ne samo izgubili vjeru i Boga pogrdili, nego i svako ljudstvo i čovječstvo stavili pod noge? Čemu se možeš nadati od ovakoga pokoljenja? Eto do čega dovodi uzgoj advokata Smodlake. Zavadio težake izmed sebe, svojim pisanjem i radom doveo ih da se tuku, da jedan drugome vinnograde sieku. To su plodovi njegova nauka i njegove slobode. Ako još ima i malo duše i obraza, valja da ga ovi dogodjaji zamisle i zastide, a svim poštenim ljudima da oči otvore.

Dokle će još iz svoje obiesti puk naš varati i njegovo dobro rušiti?

Odkopali starinsku crkvu. Novi biž.

Bilice kod Šibenika.

Nedavno u našem selu razkopavajuć jedan težak gromilu namjeri se na starinske zidine. Kad za to doznao bližnji župnik don Petar Kaer pozove predsjednika hrvatskog muzeja iz Knina, te se pod njegovom upravom stalo odkopavati. I otkrila se liepa i prostrana starinska crkva. Fra Luigji je zove bazilika. Bila je na tri broda i ima kao tri kapele. Našlo se kamenitog nakita, stupova sa krunom, latinskih nadpisa, više grobova u crkvi i jedna oveća grobnica pod velikim vratima. U desnome krilu vidi se izdubljeno mjesto, gdje bi se — kažu — prije krstila djeca spustivši ih u vodu.

Nekoliko metara izpod crkve odkopavaju sada druge zidine. To je, sva je prilika, bio starinski manastir.

Iz nadpisa, govore, da se još nezna točno iz koje je dobe, ali po svemu sudeći, da bi mogla biti iz 7. ili 8. vieka. Po zlatnim naušnicam, što su našaste u grobu, nagadjaju da je crkva služila i Hrvatima, koji su već u ono doba nastanili se u ovim krajevima. Svak se čudi da u starim knjigam nigdje spomena o ovoj crkvi. Da bi Bog dao da je sada nadograde i da se u njoj sveta misa govori!

U nas ove godine, Bogu hvala, liepo ponilo žito, loza, voće, osobito višnje. Nego kud će žalost, nazad dana škakavci pokrili lozu i vinograde. Grdna je to neman. Ruši ne samo list, nego mladice, pa onda isti prut podgriza.

Potraje li ovako, slalo nam se piše. Ljudi ne pamte sličnoga biča nego nazad 20—25 godina, Bože nas dragi oslobodi od ovake nevolje!

Naši dopisi.

Iz Drvenika (gornje primorje).

Silne vododerine izobrđalo brda, vinograde i oranice, da se čovjeku smisli plakati, gdje mu njegov krvavi trud i muka s očiju izmiče bez ičijeg smiljenja i uzdisaja na njegove suze. Ti govorio i negovorio, da se vlada i občina zauzme što pošumiti, a što prizidam utvrditi e da nas svake godine nemučki skupljati zemlju po potocim. Znaga lugar i ošinuti koga povratu za šaku trave, a neće da se zauzme i sije draču po vododerinam. Kad je vladi u žep tužiti, tura svak, a ti jadni narode češi se gdje te svrbi!

Iz Podace (gornje primorje.)

Naše je selo pri brdu, a uspristo bez puta, da gledaš gdje ćeš vrat slomiti. Občina je bila potegla nešto za gladinju i protsila, a mogla je i liepo izvesti, da nije tobože bivši dvadesetih občina tajnikom K. razpara blagajničke dnevnik, kida priznanice i mastio bradu krvavim suzom našeg naroda, na koje odbor zemaljski nije htio K. predati Državnome odvjetništvu, već ga pušta da još vara i smutnju po občinam meče i umiče. Dajte nam čovjeka, pa eto nam u svemu vidilice!

Iz Baćine (gornje primorje).

Pomorska vlada nehajta na interpelacije zastupnika Majstrovića u dalmatinskom sa-

boru i Vukovića u carevinskom vieću o potrebi zgradnje lukobrana u Baćini na Tribunju, kao ni na nesreće koje su se zгодile kroz ovo desetak godina mornarim nemajući tu zakloništa. Da ne nabrajamo žrtava drugih, do nazad tri godine dva su zaplatila glavom, a jedan se po čudu božjem spasio, i na spomen zahvalnosti zgradio kapelicu Godine 1907, silni vjetar nenadno duhnu, izvrne brod koji je tražio zakloništa, te šestoro čeljadi iz Gradca kô šest jela borili se pet satih po pučini morskoj, dok im Bog i sreća nenanese vlasti iz Gradca da pomoću Topića parobroda spase ih još duhate. Koliko ih tu zaglavilo. brojiti, bila bi ciela krunica. A to se je sve zgodilo jer nije tu nijednoga lukobran na Tribunju, između Neretve i Gradca. Taj lukobran je najpotrebitiji gornjemu i donjemu primorju kao i Neretvi, domaćem i strancu. Dok mi često udaramo u iste diple, vlada kô da i nečuje, Tvrdja maća nego čaća.

Bihorine povrh Trilja.

Dobri pastir. Na 17 lipnja umro je ovdje u kratko shrvan, pobožni i noumorni župnik fra Jere Veža. Bio je svećenik baš po srcu božjem. Za drugo nije znao na svijetu nego za rad oko svoje duše i oko spasenja iskrnjega. Sve je želio obratiti k Isusu. U siromašnoj kolibici, na sami, možemo reći u potrebi, žešće ga uhvati bolest od koje je odavno trpio, i u dva-tri dana svršši. Liečnik, koga mu je doveo gvardijan iz Sinja, nije mogao više pomoći. Danas smo ga pokopali uz saučešće ugljančana i liepog broja misnika.

Žalimo ga i mi s kojima je samo po godine bio, kao što ga žale i župe Konjevrate, Sumartin, Igrana i t. d. gdje je toliko dobra učinio. Pokoj, viečni, dobri i nezaboravni fra Jere,

Viesti.

Liepi sastanak mladosti. Na 3 i 4 kolovoza biti će u Splitu drugi hrvatsko-katolički sastanak djaka iz svih zemalja. Prvi se je držao nazad tri godine na slavnomo našem Trsatu. Mladjarija koja uči na većim školam sastaje se za to da se holje upoznade i da se sporazumi kako da brani vjeru, a i sami da budu pravi i radišni kršćani. Danas kad se i mnogi stariji stide svojih kršćanskih dužnosti, mi se imamo veseliti, videći ove mlade junake gdje se bez straha dižu na obranu najvećeg blaga na ovome svijetu, svete vjere. Ovom prigodom stavljamo na sree roditeljima, koji šalju sinove svoje na visoke škole, neka nastoje da im se djeca družu s ovim dičnim pobornicima, ako žele da im budu na čast a ne na sramotu. Stupe li pak u kolo zlih i opakih drugova, nikad od njih čovjeka.

Novi podban u Zagrebu. Ovih je dana poslat u mirovintu podban Crnković a na njegovo mjesto imenovao je kralj Slavka pl. Cuvaja. Ostane li opet današnje stanje u Hrvatskoj, od ovih promjena nikakva korist.

Kiša. U nedjelju u jutro padala je u Šibeniku za četvrt sata nagla kiša. Štete nije doniela.

Svega po malo.

Sultanovi konji.

Bivši sultan Abdul Hamid uzdržavao je u svojoj konjušnici ništa manje od hiljadu sto najvrstnijih konja. Bilo je vranaca koji su se cienili više od 40 hiljada kruna. Novi je sultan snizio broj konja na 300, a s ostalima je darovao zaslužne častnike.

Moj brat umrao pred 140 godina.

Bi li vi to vjerovali? Čujte! Jednog obtuženika na englezkome sudu pita sudac: „Imate li braće ili sestara?“ „Imao sam, odgovori obtuženik, brata koji je umrao nazad 140 godina“. Sudac planu od ljutine, mislio je da se s njime ruga, i htjede ga kazniti. Obtuženik stade dokazivati, da je istinu rekao: „Meni su, gospodine, 94 godine, a rodio sam se, kad mi bijaše otcu 65. Moj je pak otac od 19 godina imao sina, koji je iza nekoliko dana umrao. Odbijte sad 19 od 65 to bi mome bratu bilo 46 godina kad sam se ja rodio. Dodajte sada tim 46, mojih 96 godina, izlazi vam uprav 140 godina. Nišam dakle lagao, kad sam rekao, da je moj brat umrao nazad 140 godina“.

Djak: Ja sam dionik pri poslu moga otca.

Profesor: Kako to, ta vi učite pravo, a vaš otac je trgovac.

Djak: Istina je! Otac se brine za prihod a ja za razhod.

Ženska policija u Americi.

Javlja ju iz Newyorka, da su žene napokon prodrle na jedno polje, o kojemu se držalo, da će im za uvijek ostati zatvoreno. U Bayonni, gradiću u pokrajini New-Jersey, bit će za koji dan šest snažnih žena namještenih kao policiskinje. Uniformu im doduše još nisu odredili, nego će za sada biti obilježeni jedino mjedenim znakom na prsima i štapom kao obilježjem njihova „auktoriteta“. Ove krotiteljice ljudske podivljalošti u prvi mah bit će upotrebljivane samo kao nadzirateljice gradskih nasada, gdje će paziti na djecu, čuvati ih i kontrolirati, da dječaci ne bi pušili. Početak je dakle učinjen, a tko zna, što se još iz toga može izleći. Možda će doskora nakresani muškarac, koji bi krivudao ulicama i grlio noćne svjetiljke, biti pograubljen nježnom ženskom ručicom i odpraćen u „hlad“, da se osviesti.

Brzovav bez žica u Francuzkoj.

Francuzkoj vladi bit će za koji dan predložena osnova zakona o brzovavu bez žica. Po tom zakonu ne smije se na francuzkoj obali ili palubi franceskih ladja postaviti brzovav bez žica bez dozvole francuzke vlade. Prekršaji bit će kažnjeni globom do 10.000 franaka. Ovi brzovavi, makar i dovolom vlade postavljeni, ne smiju se rabiti, ako smetaju prometu od države postavljenim brzovavima. Hvatanje i razglašivanje brzovava bit će takodjer veoma strogo kažnjeno.

Osliepio pjevač.

O glumačkim umjetnicima i pjevačima ima mnogo liepih anegdota, koje crtaju prisutnost njihovog duha u najkritičnijim časovima. Ali u času najveće nesreće, što može čovjeka znači ne završnuti od boli, nego u svom zvanju do konca izdurati, pokazao je — sada nesretni — operni pjevač newyorske opere Uharles Warlen. U času, kad je stupio na pozornicu, izgubio je očinji vid. Da ne pomuti uspjeh, on je ovako sliep svoju partiju do konca odpievao, a nakon dovršene predstave

zalamao je rukama i bolom uskliknuo: „O Bože, ja sam osliepio!“

Krštenje nizozemske princeze.

Na 6. o. mj. obavljeno je svečano krštenje novorođenje nizozemske princeze Julijane u Haagu. Crkva je bila po želji kraljičnoj malo okićena, a kraljica držala je sama svoje diete na krstu. Na povratku iz crkve bili su mladi kraljevski par, kao i mala princeza burno pozdravljeni.

Golema željeznička karta.

Chicago, St. Paul. & Millwaukee željezničko društvo dalo je izraditi jednu željezničku kartu, koja obisiže ništa manje, nego 47 stopa i 9 palaca dužine i 12 stopa i 6 palaca širine. Ogromno ovo djelo opredjeljeno je i odposlano na industrijalnu izložbu u Londonu te predstavlja željezničku mrežu u Sjedinjenim državama. Karta izrađena je u bojama na prozirnou platnu, te se rasvjetljuje pomoću električnog svjetla. Na okolo karte stoje transparenti, koji predstavljaju krajobrazu na St. Paulskoj pruzi.

Turska se sprema na rat protiv Grčke.

Kako se iz Londona javlja, Turska je u svoj tišini priedila čete i mornaricu da bude spremna za svaki slučaj na Kretu poći. Planovi rata između Turske i Grčke, vele, da su već podpuno gotovi.

Srbske navale na našeg kralja.

Austro-ugarski poslanik na beogradskom dvoru grof Forgač energično je protestirao protiv uvreda, koje je neki srbski list nanio našem kralju. Vlada je radi toga odmah zabranila daljnje izdavanje toga lista.

Seljačka buna u Španjolskoj

U provinciji Galiciji u Španji priete se seljaci ustankom. 200.000 seljaka uvrđiše savez proti veleposjednicima, koji tlače seljački stalež. Seljaci odlučiše, da nikako ne oduštanu od svojih namjera, te će se tući do krvi. Priete se i tim, ako ustreba, da će svoj savez pretvoriti u tajni savez.

Don Frano Bulić u parlamentu.

Zastupnik Bulić, proti čijem je izboru uloženi protest, nije do razprave o Šušteršićevu predlog dolazio u sabor — tek sada je došao. Don Bulić pridružio se podpuno u svemu ostalim dalmatinskim zastupnicima. Ujedno je saobćio, da svoje dnevnicu daje za sinove iz svog izbornog kotara, koji uče filozofiju ili historiju, te dao pravo zemaljskom odboru, da sve podpore podieli.

Nova Metropolija.

Kako „Petrogradske Viedomosti“ doznaju, bave se u ministarstvu vanjskih poslova naše monarkije u savezu sa ustavnou osnovom za Bosnu i Hercegovinu sa mišlju,

da bi se grčko-iztočna crva u Bosni i Hercegovini imala izlučiti od ekumenskog patrijarhata; pripadnici pravoslavne vjere Bosne i Hercegovine, Dalmacije, Hrvatske i Slavonije spadali bi pod patrijarhat u Karlovcima. Postojeća četiri eparhata imala bi se podieliti i u Budimu jedna nova metropolija ustrojiti, dočim se još jedna treća ima u Bukovini ustrojiti. Dotični list vidi u tom pripreme Beča za trijalizam.

Notificiranje nastupa sultanova na prijestolje.

4. o. mj. prije podne u 11 sati primio je kralj u svečanu audienciju odaslanstvo turskog sultana, što je imalo zadaću, da notificira njegov nastup. Odaslanstvo sačinjavaju: turski poklisar Tefvik paša, ministar Gabriel Effendija, general Halil paša i tajnik turskog poslanništva Ševki Beg. Odaslanstvo predalo je vladaru i vlastoručno pismo sultanovo. Kod audiencije bili su prisutni nadkomornik grof Gudenus i meštar ceremonija grof Cholanievski.

Francuzke škole.

Ukinuće pučkih samostanskih škola u Francuzkoj uzburilo je mnoge gradove, koji moraju sada da puno izdavaju na škole. Radi se o gradovima sa preko 150.000 stanovnika, koji moraju sami da svoje škole uzdržavaju. Sada se osnovala komisija od zastupnika ovih gradova, koja ide za tim, da i država k uzdržavanju njihovih škola nešto pomaže. Radi se o svoti od kojih 10 milijuna, što ju država od gradova traži, jer je državni budžet ne podnosi. Zanimljivo je, da su svi ovi zastupnici gradova, koji sada viču na troškove, listom za rastavu glasovali.

Novi muzej.

Iz Pariza se javlja: U listopadu će se u Parizu utemeljiti muzej svoje vrsti, muzej patvorina. Zamisao je to Emile-a Guimeta, koji će tomu muzeju biti i ravnatelj, a sam muzej će nositi njegovo ime. Na dugim svojim putovanjima po Perziji, Egiptu i Indiji imao je Guimet dosta prilike, vidjeti brojne patvorine, koje su se na licu mjesta fabricirale, a koje su onda kupovali pod pravi groš ne samo zalutali turisti, nego i učenjaci od zvanja — razumije se za masne novce.

Umorem macedonski vodja.

U pograničnom gradu Küstendilu umoren je vodja Sagrijanov iz zasjede. Misli se, da je to čin osvete Sandanskijeve družbe, jer Sagrijanov umorio jednom zgodom Sandanskoga. Po svoj prilici vodit će se opet radi toga pokolj u macedonškim strankama.

„Hrvatska Tiskara“ (Dr. Krstelj i drug) — Šibenik

Braće Vinogradari!

Počam od 15 srpnja t. g. izvolite samo pregledati moje krasno uspjevajuće korjenjake. Od istih razpoložem za prodaju:

10.000 korj. Aramon + Rupestris

10.000 korj. Rupestris + Monticola.

Ciene umjerene.

Za vrstu jamčim.

Vukman Pere p. Jose — Zlozela.

Hrvati i Hrvaticice!

pomozite družbu
Svetog Ćirila i Metoda!

Svoj k svome!

Župnici crkvinarstva bratovštine
koji žele

prave svieće

od pčelnog voska

neka naruče na

„Jedinu hrv. tvornicu voštanih svieća“
na paru

Vladimira Kulića, Šibenik (Dalm.).

Ponude i cieniči šalju se badava i franko.

HRVATSKA TISKARA - ŠIBENIK

obskrbljena je sa najmodernijim i najsavršenijim strojevima, te prima sve u štamparsku struku zasjecajuće radnje, od najjednostavnijih do s najfinijim ukrasima izradjenih, a sve uz umjerene cijene. — Ima bogati izbor slova, a može izim štampanja izradjivati svakovrstne radnje u bojama.

Preporuča svoju izvrstno uređenu KNJIGOVEŽNICU.